

Parasztfelkelések és városi mozgalmak a XIV. században

A flandriai parasztfelkelés

A XIV-XV. században a földbirtokosok és jobbágyok ellentétei gyakran fegyveres formát öltöttek. Erre főleg akkor került sor, ha a király vagy a földesurak megpróbálkoztak a paraszti terhek növelésével. Adóemelési kísérlet váltotta ki az 1323-as flandriai felkelést is, amely egyaránt irányult a világi és az egyházi földbirtokosok ellen. A francia király seregeinek kellett 1328-ban leverni mozgalmukat.

A Jacquerie-felkelés

A XIV. században a francia parasztság körében egyre nőtt az elégedetlenség a földesurakkal szemben. Ezt még tovább súlyosbította a százéves háború. A hadműveletek, az angol és francia csapatok fosztogatásai, a pestis nagy szenvedéseket okozott a falusi népnek. Az adók pedig folyton emelkedtek. Ilyen előzmények után 1358 májusában kirobbant az úgynevezett Jacquerie-felkelés. A neve valószínűleg onnan ered, hogy az urak a parasztokat a Jacques Bonhomme (Együgyü Jakab) gúnynévvel illették. A lázadás Franciaország nagy területeit érintette. A felkelők várakat romboltak le, és számos nemes esett a parasztok áldozatául. A parasztvezér Guillaume Cale egyesítette seregét Etienne Marceléval, aki a párizsi polgárok felkelésének vezetője volt. Hamarosan azonban Marcellt, majd Cale-t is legyőzték a nemesek, és mindkét felkelést brutálisan levertek.

Ciampo-k lázadása (1375-1382)

Észak-Itáliában a XIV. század második felében a ciampo-k (rongyosok), a kártoló munkások, a kialakuló manufaktúrák bérmunkásai alacsony bér mellett 14-16 órát dolgoztak naponta, és a munkájukat ellenőrző felügyelőknek joguk volt testi fenyíték alkalmazására, sőt börtönbüntetés kiszabására is.

1375-ben Firenzében tört ki a ciampo-k lázadása, melyben a munkásokat a szegény kézművesek is támogatták. A munkások kiszabadították bebörtönzött társaikat, fegyverrel elfoglalták a városházát, és új kormányt alakítottak. A patríciusok a feudális urakkal együtt blokád alá vették a várost, hogy kielehztessék a lázadókat. A kisiparosok, miután politikai jogokat kaptak, cserbenhagyták a felkelőket, és így a gazdag polgárok leverték a mozgalmat, de teljes győzelmet csak 1382-re értek el.

A Watt Tyler vezette angliai parasztfelkelés

A mozgalom kirobbanásának közvetlen okai a II. Richárd uralkodása kezdetén kivetett fejadó növekedése és a behajtásával kapcsolatos visszaélések voltak. A felkelés Anglia DK-i részén 1381 tavaszán robbant ki és gyorsan átterjedt Anglia nagy részére. A felkelők több város után elfoglalták Londont is. Watt Tyler a királytól a lázadók számára amnesztiát, valamint a kereskedelem szabadságát és a jobbágyság megszüntetését követelte. A Smithfielden folyó tárgyalások idején Watt Tylert megölték. Ezután a lázadást felszámolták, és visszaállították a felkelés előtti állapotot.